

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHIJU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXII. — LETO XXXII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), MARCH 14, 1949

STEVILKA (NUMBER) 51

Katoličani bodo lojalni papežu

VATIKAN, 12. marca—Papež Pij XII. je danes obhajal 10-letnico svoje vladavine. Ob tej priliki so se katoliški voditelji iz raznih delov sveta obvezali, da ga bodo podprli v borbi proti "svetovnemu komunizmu."

V Sikstinski kapeli so se zbrali kardinali, prelati, duhovniki in tuji diplomatični predstavniki v Vatikanu. Navzoči so bili voditelji raznih verskih organizacij in čestite sestre. Ko se je pojavil sv. Oče, oblečen v snedno obleko in s papeško kruno na glavi, so ga navzoči ponovno pozdravili s klicem: "Viva il Papa! Viva il Papa!"

Slovesno mašo je imel kardinal Benedetto Aloisi Masella, ki je bil prvi, katerega je papež po svojem ustoličenju posvetil za kardinala. Kot sam papež je tudi Masella po narodnosti Italijan.

Po maši je sv. Oče podelil navzočim svoj apostolski blagoslov. Toda zaradi "žalostnih razsod" v nekaterih delih sveta ni papež priredil nobenega sprejema, ki je bil v običaju v preteklosti. Te "žalostne razmere" dolmačijo v Vatikanu v zvezi z dogodki v nekaterih deželah vzhodne Evrope, posebno pa na Madžarskem, kjer so tamkajšnje oblasti obsodile na dosmrtno ječo kardinala Mindszentyja radi črnohorizijanstva, vohunstva in protivladnih aktivnosti, vključno zarote, da se v srednji Evropi ustanovi nekakšno "katoliško kraljevino" s kraljem Ottom Habsburškim.

Z vseh krajev sveta so prišli izrazi lojalnosti papežu. Lojalnost Vatikanu so obljubili tudi voditelji sedanje krščansko-demokratske italijanske vlade in italijanska organizacija Katoličani, ki je obljubila, da bo papeža branila pred "viharimi zahrbtnimi napadi."

Prihodnji mesec bo sv. Oče, ki je star 73 let, obhajal zlati jubilej kot duhovnik.

Duhoven aretiran na Madžarskem

VATIKAN, 12. marca—Obveščeni vatikanski krogi pravijo, da so madžarske oblasti vrgle v ječo Rev. Jenoa Kerkaija, ki je organiziral katoliško agrarno mladino. Oče Kerkai je jezuit in je njegova šola bila nedavno zaprta, je kljuboval oblastem in kar naprej poučeval mladino. Baje je skupaj z Kerkaijem bilo aretiranih 100 duhovnikov, ki pripadajo katoliški akciji, organizaciji, ki je lojalna Vatikanu.

Seja Gradbenega odbora

V sredo zvečer ob sedmih se vrši zelo važna seja Gradbenega odbora Slov. društvenega doma na Recher Ave. Prosi se vse člane odbora in ves direktorij, da se gotovo udeležijo.

Vaje zbora "Slovani"

V torek zvečer ob 7:30 uri se vršijo vaje pevskega zbora "Slovani" v Slov. društvenem domu na Recher Ave. Prosi se vse pevce, da se udeležijo, ker se je treba pripraviti za nedeljski nastop.

Popravek

V dopisu Mrs. Frances Gorganc, predsednice krožka št. 3 Prog. Slov. zadnji petek se vrnila pomota, in sicer pri številki krožka, katero se je označilo za št. 1. Mrs. Gorganc se je v imenu krožka 3 zahvalila vsem, ki so sodelovali pri prireditvi igre "Kamnelom" v Slov. društvenem domu na Recher Ave., v Euclidu.

KRATKE VESTI

JUGOSLOVANI OBSODILI SABOTERJE NA SMRT

BEOGRAD, 11. marca—Distriktna sodnija v Osijeku je danes obsodila na smrt štiri osebe, ki so poskušale na državni farmi zastrupiti 680 prašičev.

Obsojeni saboterji so tudi skušali ponovno ustanoviti zloglasno organizacijo tako imenovanih "Križarjev," ki so za časa vojne sodelovali s Pavelčevići fašisti. Njihov načrt je bil, da z ekonomskimi sabotažami pripravijo teren za vstajo proti vladi.

Voditelj skupine Mijo Pacek je bil obsojen na vislice, trije ostali pa na smrt z ustrelitvijo.

KATOLISKI UČITELJI IZOBČENI V NEW MEXICU

SANTA FEE, N. M., 12. marca—Distriktni sodnik E. T. Hensley je danes prepovedal 143 katoliških učiteljev pouk v javnih šolah New Mexica.

Mnenje sodnika je, da zaposlitev katoliških učiteljev v javnih šolah predstavlja kršitev zveze in državne ustave.

Tožbo so vložili protestantje.

LEVA JE BOŽAL, DA VIDI KAJ BO STORIL

CHATEAUX, Francija, 12. marca.—Neki tukajšnji meščan je izjavil, da je v cirkusu pobožal leva, ker je hotel videti, kaj bo lev storil. Meščan se nahaja v bolnišnici z odgriznjeno roko.

V AMERIKI JE SEDAJ 148.000.000 PREBIVALCEV

WASHINGTON, 12. marca—Census Bureau je danes naznanil, da se je s 1. januarja število prebivalcev zvišalo na skupno 148.000.000.

Po statistikah urada število prebivalcev narašča povprečno za 200.000 na mesec.

ANGLIJA NAPADA OBRAVNAVO V BOLGARIJI

LONDON, 13. marca.—Anglija je danes poslala bolgarski vladi ostro protestno noto, s katero jo obtožuje, da krši določbe mirovne pogodbe.

Protest je v zvezi z obravnavo proti petnajstotici protestantovskih voditeljev, ki so nedavno bili obsojeni na zaporne kazni radi svojih protivladnih aktivnosti.

AVSTRILJSKI LEVIČARJI SE ZDRUŽUJEJO

DUNAJ, 13. marca—V Avstriji je danes bila ustanovljena "Zveza progresivnih socialistov," ki zagovarja združenje socialistov in komunistov za skupni nastop proti desničarski ljudski stranki.

INDUSTRIJSKI USPEHI V JUGOSLAVIJI

BEOGRAD, 13. marca—Današnja "Borba" poroča, da je pri zvišanju industrijske zmogljivosti Jugoslavija po vojni dosegla večje rezultate kot pa katere koli ljudska demokracija vzhodne Evrope.

Po statistikah "Borbe" je jugoslovanska industrijska produkcija v letu 1948 bila za 200 odstotkov višja kot pa v letu 1939.

GIRAUD UMRL

PARIZ, 12. marca—V tukajšnji vojaški bolnišnici je umrl znani francoski general Henri Giraud, ki je leta 1942 zbežal iz tedaj že okupirane Francije in v Severni Afriki pomagal organizirati francosko odporno gibanje.

Gen. Giraud je bil star 70 let. Umrl je za posledicami zastrupljenja s hrano.

ANGLEŽI POSILJAJO ČETE V TRANSJORDANJO

LONDON, 13. marca—Anglija je danes poslala ojačanja v svojo bazo Aquabo v Transjordaniji, ker so se pet milj od tega majhnega pristanišča utrile izraelske čete.

Včeraj je Transjordan, ki je pristal na premirje z židi, opozoril Anglijo, da židovske čete napredujejo proti Rdečemu morju. Izraelska vlada pravi, da napredovanje židov ni nobena agresija, pač pa le okupacija področij, katerega so bila po delitvenem načrtu Združenih narodov določena Izraelu. Toda z druge strani ne Anglija in ne Transjordanija ne priznajo židov pravic na južni del Negeva.

Angleški krogi menijo, da je položaj kritičen.

SOJETSKE PISATELJE PRIDE V AMERIKO

WASHINGTON, 12. marca—Sovjetski pisatelj Aleksander Fadejev, ki se odlikuje s svojimi napadi na "ameriške imperialiste," je danes zaprosil za ameriško vizo. Državni oddelek ne ve, če bi mu vizo odobril ali pa ne.

Fadejev je kot tajnik zveze sovjetskih pisateljev bil povabljen na kulturno in znanstveno konferenco za svetovni mir, ki se bo začela 25. marca v New Yorku. Pokroviteljstvo nad konferenco ja prevzela ameriška zveza za znanost in umetnost, ki jo vodi dr. Harlow Shapley.

Poleg Fadejeva je vložil prošnjo za vizo tudi svetovno znani skladatelj Dimitri Šostakovič.

STAVKA POKOPALŠKIH DELAVCEV KONČANA

NEW YORK, 12. marca—Danes je bilo naznanjeno, da je prišlo do sporazuma med pokopališkimi delavci in upravo katoliške St. Patrick katedrale, po katerem so delavci dobili 8.3 centov povišice.

Poravnava je naznanil kardinal Spellman, ki je skušal s stavkolomskimi metodami zlomiti stavko.

Nemiri proti Ameriki na Kubi

HAVANA, Kuba, 12. marca—Razkačeni Kubanci so danes napadli s kamni ameriško ambasado in skušali zažgati ameriško zastavo. Toda policija je takoj razgnala množico in ob tej priliki ranila več oseb.

Ameriški ambasador Robert Butler je skušal pomiriti demonstrante. Toda Kubanci so mu odgovorili s klici: "Ven z Američani!"

Proti-ameriške demonstracije so izbruhle, ker so včeraj ameriški marinci oskrnili spomenik Jose Martia, heroja kubanske neodvisnosti.

Ambasador Butler je v spremstvu zunanjega ministra Carlosa Hevia odšel pred spomenik Martia, položil na podnožje cvetlice in se javno opravičil kubanskemu ljudstvu za sramotno obnašanje ameriških marincev.

Do neljubega incidenta je prišlo, ko so trije marinci splezali na spomenik in ga onesažili. Razkačeni Kubanci so hoteli ameriške marince na mestu linčati, toda rešila jih je policija. Vsed napetosti in razburjenega prebivalstva so se vsi ostali marinci morali vrniti na ladjo.

Ameriški mornariški ataše Thomas Collins je zaprosil kubanske oblasti, naj izpustijo marince iz zapore in obljubil, da bodo postavljeni pred preki sod.

PREMOGARJI BODO POČASTILI SPOMIN NA MRTVE TOVARISE

Premogarji bodo danes za dva tedna prekinili delo v znak počastitve spomina na mrtve in poškodovane tovarise, obenem pa tudi v znak protesta proti imenovanju dr. Jamesa Boyda za načelnika vladnega urada za premogovnike.

Dvotedensko komemoracijo je naznanil predsednik premogarske unije John L. Lewis. Pričakuje se, da se bo njegovemu pozivu odzvalo okrog 400.000 premogarjev.

Predsednik Pittsburgh Consolidation Coal Co. G. H. Love pa je akcijo premogarjev napadel, češ, da je to zopet "navadna stavka, na katero je pripet žalni črni trak."

Radi akcije premogarjev, ki se bodo brez ugovorov odzvali Lewisovemu pozivu, bo ob delo tudi kakšnih 50.000 železniških delavcev. Družba The Reading Railroad je že naznanila, da bo danes odslavila kakšnih 2.300 delavcev.

Lewis je radi te komemoracije zopet postal tarča napadov s strani lastnikov premogovnikov in posameznih kongresnikov in senatorjev.

Ohijski senator Robert Taft je rekel, da Lewis želi pod pretežno zalaganje za mrtvini oškodovani premogarje in zmagati založev premoga, da bi po razveljavljenju kontrakta v juniju bodoča stavka bila bolj učinkovita.

Novi grobovi

ANTON SLAVEC

Pogreb pokojnega Antona Slavec, p. d. Anton Obada, star 60 let, se bo vršil v torek popoldne ob 1. uri iz Želetovega pogrebega zavoda, 6502 St. Clair Ave. Bil je član podr. št. 5 SMZ.

ANTHONY SKAPIN

Snoči ob 7. uri je preminila v Cleveland Clinic bolnišnici Antonia Skapin, rojena Debevec, bivajoča na 1779 E. 36 St., Lorain, O. Stara je bila 54 let. Doma je bila iz Begunj pri Cerknici, kjer zapušča tri sestre, Micko, Francko in Ančko.

V Lorainu zapušča soproga Leo, tri hčere, Mrs. Amalia Glavan, Mrs. Olga Emeric in Mrs. Daniella Jere ter sina Robert in brata Frank Debevec, v Clevelandu pa sestro Mrs. Josephine Knific na Neff Rd. Čas pogreba se bo poročalo jutri.

ANNA M. ZUPANCIC

Preminila je Anna M. Zupancic, rojena Traunik, stanujoča na 12520 Carrington Ave., West Park. Zapušča soproga Antona, devet otrok: Anthony, Josephine, Anna, Mrs. Rose Zupan, Albert, Mrs. Frances Levy, Louis, Rudolph in Virginija ter vnuke. Pogreb se bo vršil v sredo zjutraj ob 10. uri iz Corrigan pogrebnega zavoda, W. 148 St. in Lorain Ave., v cerkvi Annunciation in nato na Calvary pokopališče.

54 NEMCEV UBITIH DVEH EKSPLOZIJAH

FRANKFURT, 12. marca—Nemški časopis "Neue Presse" poroča, da je v vzhodni okupacijski zoni Nemčije bilo v dveh eksplozijah ubitih 54 Nemcev.

Pacifisti proti davkom za vojno

NEW YORK, 13. marca—Rev. A. J. Muste, ki je glavni tajnik organizacije "Peacemakers" je danes izjavil, da je kakšnih 150 članov sklenilo, da ne bodo plačali nobenih davkov, ki bi bili porabljeni za financiranje vojnih priprav.

Rev. Muste je izjavil, da je on eden od 15 pacifistov, ki so v New Yorku organizirali odporno gibanje proti plačevanju vojnih davkov. Gibanje pa se širi tudi po drugih državah. Tako je v Yellow Springs, Ohio, neka 75 let stara vdova izjavila, da ne bo plačala 32.2 odstotka svojih dohodninskih davkov, ker da je ta odstotek namenjen za vojne priprave, po njenem mnenju pa so "vojna in vojne priprave v atomski dobi zločin proti človeštvu."

Vdova, Mrs. Caroline Urie, je storila isto tudi lani, toda čeprav je odtrgala od svojih dohodninskih davkov 34.6 odstotkov ter to vsoto dala za dobrodelne namene, ji je pri koncu še vedno vlada bila dolžna.

V Yellow Springsu sta še dva uporna davkoplačevalca, ki sta naznanila, da davke za vojne namene ne bosta plačala. Prvi je bivši metodistični duhovnik dr. Ralph Templin, drugi pa psiholog dr. Horace Champney, ki je rekel, da ne bo plačal 50 odstotkov določenih mu davkov, ker po njegovem mnenju gre ta odstotek za vojne namene.

Rev. Muste je rekel, da so Peacemakerji ne-nasilna revolucionarna pacifistična skupina, ki se ukvarja s kampanjo, ki je podobna kampanji pokojnega Mahatme Gandhija v Indiji. Organizacija ima okrog 2.000 članov, odpornemu gibanju proti vojnim davkom pa se je doslej priključilo 150 oseb.

"Danes je najhujše možno zlo atomska in biološka vojna. Mi moramo uporabiti vsa sredstva, ki so nam na razpolago, vključno civilno neposlušnost, da bi preprečili naši deželi vodenje vojne," je rekel Rev. Muste.

Mrs. Urie je v svojem pismu predsedniku in davčnemu uradu javila, da izpolnjuje odgovornost vsebovano v sodbi predstavnikov naše vlade na nemških in japonskih vojnih obravnavah, da "je vsak posameznik dolžan zavreči sodelovanje pri zločinu proti človeštvu."

Dr. Templin pa je časnika izjavil, da se udeležuje odpornega gibanja proti plačevanju vojnih davkov s tem, da sploh ne bo podpisal nobenih davčnih podatkov.

Tretji Ohijsčan, ki se je udeležil gibanja, dr. Champney, je izjavil, da je obdržal 30 odstotkov že pred dvema leti. Toda vlada "mi je s silo zaplenila premoženje," je rekel dr. Champney, ki je še pristavil, da je letos otrgal 50 odstotkov od davkov, ker ne želi imeti nobenega deleža pri vojnih pripravah in ker smatra vojno za "samomor najboljših interesov Amerike in zločin proti človeštvu."

V Washingtonu finančni oddelek ni hotel podati nobene izjave, kar se tiče organizacije Peacemakersjev. Neki predstavnik je le rekel, da zakon na splošno predvideva, da se davke mora plačati.

Veliki nemiri v Italiji radi Atlantskega pakta

RIM, 12. marca—Italijanski levičarji so danes v Rimu in drugih mestih Italije priredili viharne demonstracije proti nameravanemu pristopanju Italije v Severno-atlantsko vojaško zvezo.

V Rimu je proti demonstrantom policija nastopila z jepee in kolčki. Močne patrole so krožile po ulicah in stražile poslopje parlamenta, zunanjega ministrstva in ostalih uradov.

V poslopje zunanjega ministrstva je skušala vdreti skupina levičarskih mladeničev, ki so nosili rdeče robce. Toda policija jih je takoj začela pretepati s kolčki in jim grozila s strojnimi. Promet je bil popolnoma ustavljen radi velikega števila policijskih jeepov, ki so drveli po mestu.

Množica levičarjev se je zbrala tudi na Piazza Colonna, kjer komunisti in socialisti ponavadi prirejajo svoje shode. Tarča demonstracij je bil zunanji minister grof Carlo Sforza, ki hoče Italijo priključiti Atlantski zvezi.

Socialistični voditelj vodi napad proti zvezi

Italijanska vlada krščansko-demokratskega premijera de Gasperija je včeraj naznanila parlamentu, da namerava deželo priključiti Severno-atlantskemu paktu.

Trpke napade proti vladi je vodil socialistični voditelj in bivši zunanji minister Italije Pietro Nenni. Njemu so navdušeno odobraval vsi komunistični in socialistični poslanci, ki je v svojem govoru omenil Rusijo. Toda istočasno so desničarski poslanci so začeli vzklikati: "Viva Italia!" Red je bil vpostavljen v parlamentu le po daljših demonstracijah.

Nenni je izjavil, da je predlagana Atlantska vojaška zveza le napad, da se uniči Združene narode in princip kolektivne varnosti, ter da bo vodila v novo vojno.

Nenni napadel katoličane v Zedinjenih državah

Nenni je v svojem govoru obtožil ameriške katoličane, da želijo spraviti Italijo v Atlantsko vojaško zvezo, da bi tako podžgali čute italijanskih katoličanov proti Sovjetski zvezi in Italijo spravili v položaj satelite.

"Mi obtožujemo vlado, da je ameriški politiki agresije proti Sovjetski zvezi dala na razpolago naša pristanišča in letališča," je rekel Nenni. "Mi obtožujemo vlado, ker je ustvarila položaj, ki bo v nekaj tednih postavil našo deželo pod kontrolo glavnega stana zapadne unije v Fontainebleau. Mi obtožujemo vlado, ker se je povezala s sistemom, ki bo od naše dežele sprejela, da stvar Amerike spravijo za svojo lastno in to v slučaju kakšnega incidenta med Zedinjenimi državami in Sovjetsko zvezo kjerkoli na svetu. Mi obtožujemo vlado, ker hoče postaviti kri italijanske mladine v službo države za obrambo interesov, ki niso naši."

Komunistični poslanec napadel Zedinjene države

V parlamentu je o Atlantskem paktu govoril tudi komunistični poslanec Giancarlo Pajetta, ki je dejal, da je Atlantski pakt dokaz "agresivnih namenov Zedinjenih držav."

"Mi Italijani nimamo nobenega namena storiti samomor s tem, da se napotimo v vojno, da se prepreči ekonomska kriza

Veliki nemiri v Italiji radi Atlantskega pakta

RIM, 12. marca—Italijanski levičarji so danes v Rimu in drugih mestih Italije priredili viharne demonstracije proti nameravanemu pristopanju Italije v Severno-atlantsko vojaško zvezo.

V Rimu je proti demonstrantom policija nastopila z jepee in kolčki. Močne patrole so krožile po ulicah in stražile poslopje parlamenta, zunanjega ministrstva in ostalih uradov.

V poslopje zunanjega ministrstva je skušala vdreti skupina levičarskih mladeničev, ki so nosili rdeče robce. Toda policija jih je takoj začela pretepati s kolčki in jim grozila s strojnimi. Promet je bil popolnoma ustavljen radi velikega števila policijskih jeepov, ki so drveli po mestu.

Množica levičarjev se je zbrala tudi na Piazza Colonna, kjer komunisti in socialisti ponavadi prirejajo svoje shode. Tarča demonstracij je bil zunanji minister grof Carlo Sforza, ki hoče Italijo priključiti Atlantski zvezi.

Socialistični voditelj vodi napad proti zvezi

Italijanska vlada krščansko-demokratskega premijera de Gasperija je včeraj naznanila parlamentu, da namerava deželo priključiti Severno-atlantskemu paktu.

Trpke napade proti vladi je vodil socialistični voditelj in bivši zunanji minister Italije Pietro Nenni. Njemu so navdušeno odobraval vsi komunistični in socialistični poslanci, ki je v svojem govoru omenil Rusijo. Toda istočasno so desničarski poslanci so začeli vzklikati: "Viva Italia!" Red je bil vpostavljen v parlamentu le po daljših demonstracijah.

Nenni je izjavil, da je predlagana Atlantska vojaška zveza le napad, da se uniči Združene narode in princip kolektivne varnosti, ter da bo vodila v novo vojno.

Mrs. Urie je v svojem pismu predsedniku in davčnemu uradu javila, da izpolnjuje odgovornost vsebovano v sodbi predstavnikov naše vlade na nemških in japonskih vojnih obravnavah, da "je vsak posameznik dolžan zavreči sodelovanje pri zločinu proti človeštvu."

Dr. Templin pa je časnika izjavil, da se udeležuje odpornega gibanja proti plačevanju vojnih davkov s tem, da sploh ne bo podpisal nobenih davčnih podatkov.

Tretji Ohijsčan, ki se je udeležil gibanja, dr. Champney, je izjavil, da je obdržal 30 odstotkov že pred dvema leti. Toda vlada "mi je s silo zaplenila premoženje," je rekel dr. Champney, ki je še pristavil, da je letos otrgal 50 odstotkov od davkov, ker ne želi imeti nobenega deleža pri vojnih pripravah in ker smatra vojno za "samomor najboljših interesov Amerike in zločin proti človeštvu."

V Washingtonu finančni oddelek ni hotel podati nobene izjave, kar se tiče organizacije Peacemakersjev. Neki predstavnik je le rekel, da zakon na splošno predvideva, da se davke mora plačati.

Novi grobovi

ANTON SLAVEC

Pogreb pokojnega Antona Slavec, p. d. Anton Obada, star 60 let, se bo vršil v torek popoldne ob 1. uri iz Želetovega pogrebega zavoda, 6502 St. Clair Ave. Bil je član podr. št. 5 SMZ.

ANTHONY SKAPIN

Snoči ob 7. uri je preminila v Cleveland Clinic bolnišnici Antonia Skapin, rojena Debevec, bivajoča na 1779 E. 36 St., Lorain, O. Stara je bila 54 let. Doma je bila iz Begunj pri Cerknici, kjer zapušča tri sestre, Micko, Francko in Ančko.

V Lorainu zapušča soproga Leo, tri hčere, Mrs. Amalia Glavan, Mrs. Olga Emeric in Mrs. Daniella Jere ter sina Robert in brata Frank Debevec, v Clevelandu pa sestro Mrs. Josephine Knific na Neff Rd. Čas pogreba se bo poročalo jutri.

ANNA M. ZUPANCIC

Preminila je Anna M. Zupancic, rojena Traunik, stanujoča na 12520 Carrington Ave., West Park. Zapušča soproga Antona, devet otrok: Anthony, Josephine, Anna, Mrs. Rose Zupan, Albert, Mrs. Frances Levy, Louis, Rudolph in Virginija ter vnuke. Pogreb se bo vršil v sredo zjutraj ob 10. uri iz Corrigan pogrebnega zavoda, W. 148 St. in Lorain Ave., v cerkvi Annunciation in nato na Calvary pokopališče.

54 NEMCEV UBITIH DVEH EKSPLOZIJAH

FRANKFURT, 12. marca—Nemški časopis "Neue Presse" poroča, da je v vzhodni okupacijski zoni Nemčije bilo v dveh eksplozijah ubitih 54 Nemcev.

Veliki nemiri v Italiji radi Atlantskega pakta

RIM, 12. marca—Italijanski levičarji so danes v Rimu in drugih mestih Italije priredili viharne demonstracije proti nameravanemu pristopanju Italije v Severno-atlantsko vojaško zvezo.

V Rimu je proti demonstrantom policija nastopila z jepee in kolčki. Močne patrole so krožile po ulicah in stražile poslopje parlamenta, zunanjega ministrstva in ostalih uradov.

V poslopje zunanjega ministrstva je skušala vdreti skupina levičarskih mladeničev, ki so nosili rdeče robce. Toda policija jih je takoj začela pretepati s kolčki in jim grozila s strojnimi. Promet je bil popolnoma ustavljen radi velikega števila policijskih jeepov, ki so drveli po mestu

“ENAKOPRAVNOST”

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

ŠE O ŠARLATANIH IN KAMELEONIH

III.

V svojem odgovoru g. Jontez vztraja, da se ni izneveril svojim proti-fašističnim načelom. Po znanem srbskem reku “Vsak cigan svojega konja hvali” slovesno izjavlja, da je pod njegovim uredništvom E. bila POSTEN časopis.

Seveda, ko smo priobčili serijo naših člankov in zajeli v bogato zakladnico Jontezove zapuščine, smo razkrili na kakšen način se je Jontez izneveril svojim starim načelom, toda obenem tudi **zakaj** je E. bila pod Jontezovim uredništvom **pošten časopis** (v kar mi niti najmanj ne dvomi.) Nerazumljivo je čemu se Jontez izogiblje direktnim odgovorom na naša vprašanja, če pa nam še vedno zatrjuje, da je proti fašizmu in da pred dvanajstimi leti ni namenoma ali pa premišljeno širil neresnico, kaj šele obrekovanje in blatit kogar koli? Zatrjuje nam tudi danes, da je E. bila pošten časopis, da pa danes ni več. Vse je to lepo povedano, toda Jontez bi za takšne trditve moral podati tudi dokaze.

Da nam g. Jontez ne bo očitil potvarjanja in obrekovanja, mu bomo tu zastavili natančna vprašanja, s katerimi bo cela zadeva pojasnjena. Verujemo, da bo Jontez, čeprav gleda na nas nekam pomilovalno, jasno in odprto odgovoril, kakšno je njegovo današnje mnenje z ozirom na ista vprašanja, ki jih je tako lepo pojasnjeval pred dvanajstimi leti. Z naše strani mu obljublamo, da bomo preklicali prav vse, kar smo proti njegovi osebi zapisali, pod pogojem seveda, če bodo ti njegovi odgovori nedvomno potrdili, da še ni zavrnil svoja bivša načela in prepričanja in da je še danes pripravljen prevzeti polno odgovornost za vse tisto, kar je pisal pred dvanajstimi leti. Še več, če se to zgodi in nam bo Jontez podal **dokumentirano zagotovilo**, da je tudi njegovo današnje sotrudnikovanje pri A. D. v soglasju z njegovimi prejšnjimi navedbami, mu na tem mestu slovesno obljublamo, da se bomo javno proglasili za lažnjivce in obrekljivce.

Tu so ta vprašanja naslovljena naravnost na g. Jontez:

1. Pred dvanajstimi leti (26. jan. 1937) ste, g. Jontez, v E. zapisali, da “A. D. z vsemi štirimi in z razpenjenim žolčem podpira mednarodni fašizem v Španiji.” S tem v zvezi je tudi Vaše zagotovilo, da je, kakor vidimo, A. D. “načelno še zmerom fašistična.” V isti izdaji ste elemente okrog A. D., vključno sedanjega urednika g. Debevca, označili z “naši fašisti.”

Če ste pripravljeni potrditi, da so z ozirom na tedanje razmere te trditve bile “poštene in resnične,” kako danes gledate na to isto A. D. in kako tolmačite svoje sotrudnikovanje v tem časopisu? Ali je po Vašem mnenju A. D. “načelno še zmerom fašistična” in če ni, zakaj ni?

2. V svojem članku z dne 12. sept. 1936 ste, g. Jontez, zapisali:

“Treba se je odločiti ali za večino t. j. za ljudstvo, ki zahteva pravičnejši gospodarski in družabni red, ali za manjšino t. j. za kapitalizem in njegov sistem izkoriščanja in zatiranja ljudskih mas; srednje poti ni več.”

“Ta nasprotnik se imenuje kapitalizem, ki danes prehaja v fašizem, med njegovimi najmočnejšimi zavezniki je pa svetovni klerikalizem. (Podčrtanje naše. Op. ured.)

Kako danes, vpoštevajoč Vaše sotrudnikovanje pri A. D., gledate na to isto vprašanje, g. Jontez? Ali je še vedno Vaše mnenje, da je “svetovni klerikalizem” zaveznik kapitalizma?

3. V članku 12. sept. 1936 ste, g. Jontez, zapisali: “Najhujši boljševiki so danes nedvomno nacijski diktator Hitler, ki opijanjuje svoje pristaše z grmenjem proti Sovjetski Rusiji, katera nikomur neče sile, pač pa si želi miru, da bi se lahko v miru razvijala gospodarsko in socialno. Hitlerju se k temu pridružuje svetovni klerikalizem, ki čedalje hujše kriči o ‘komunistični nevarnosti.’”

Kdo je, g. Jontez, po Vašem današnjem mnenju najhujši “boljševikožre” in kako, na splošno, pojasnjujete kričanje “svetovnega klerikalizma” o tako zvani “komunistični nevarnosti?”

4. “Na španskih tleh si stojita nasproti dve glavni sili našega časa: združeni fašizem in demokratična-liberalna-socialistična-komunistična koalicija,” ste pisali, g. Jontez, 31. dec. 1. 1936, ter v “pojasnilu o ‘ostri delitvi na dvoje’” ugotovili, da so ameriški Slovenci začeli simpatizirati eni

UREDNIKOVA POŠTA

Prispevki pri podružnici št. 48 SANSa

V mesecu februarju smo sprejeli sledeče prispevke za v sklad zdravil “streptomycina”:

Joseph Miklavčič, v spomin za pokojno Marion Demšar (Presto, Pa.), \$5, Angela Sisković, \$10, Anton Mrak in soproga prispevala v spomin za pokojnim Matija Hiti \$10; Louis Lemut in soproga prispevala ravno tako v spomin za pokojnim Matijem Hiti \$7; James Erjavac \$1. Mladinski pevski zbor SDD na Waterloo Rd. \$50; Jos. Kren in soproga \$2.

Victor Wood in soproga \$5, John Pezdirtz \$5.

W. Kovič in soproga v spomin za pokojnim Matijem Hiti \$5, Frances Hiti v spomin njenega pokojnega soproga \$5.

Društvo “Kras,” št. 8 SDZ \$50.

Društvo “Blejsko jezero,” št. 27 SDZ \$25.

John Koss \$10, Jack Selan (izročil Anton Jankovih) \$4, Andrew Gorjanc in soproga \$5.

Društvo “Svoboda,” št. 745 SNPJ \$25, Martin Plut \$5, Josephine Vesel \$2.

Društvo “Vipavski raj,” št. 312 SNPJ \$50.

John Gorjanc E. 172 St., \$5, Joseph F. Durn \$5, Joseph Maslo \$3.

Vkupno znašajo prispevki spreje i za sklad zdravil v februarju za sklad zdravil v februarju, odkar se je pričelo zbirati za ta potrebna zdravila streptomycin, znašajo skupni prispevki \$1,915. Vse to vsote se sproti pošiljajo na glavni stan SANSa, kateri skrbi, da se za te prispevke, ko se zbere par tisočakov, takoj pošlje zdravila v staro domovino potrebnim žrtvam, bolnim na tuberkulozi.

Vsem zgoraj omenjenim posameznikom kot našim zavednim društvom in organizacijam, se v imenu bolne slovenske mladine v Sloveniji iskreno zahvaljujem za človekoljubne prispevke. Želim še nadaljnjih prispevkov od ostalih! Vsak naj poskuša prispevati po svoji moči, vsak prispevek je dobrodošel in bo s hvalečnostjo sprejet v imenu te bolne mladine.

Za sklad upravnih stroškov SANSa smo sprejeli sledeče (to je v članarini in drugih darovih):

Društvo “Kras,” št. 8 SDZ članarina za januar 1949 (ker se vse ostale članarine nanašajo za to leto) \$6. John Koss \$2, John Lokar st., \$2, Anton Mrak \$2, Anna Brenčič \$2, John Gorjanc E. 172 St. \$3.

Društvo “Vipavski raj,” št. 312 SNPJ \$18 članarina za januar, februar in marec.

Društvo “V boj,” št. 53 SNPJ članarina za januar do julija \$30, Joseph Maslo \$2.

Vkupno v tem mesecu prispevano za ta sklad \$67. Tudi tem poštredovalnim posameznikom in društvom izrekamo iskreno hv

z napadeno vlado, drugi s “fašističnimi uporniki in klerom, ki se jim je pridružil.”

Vpoštevajoč zgodovinski razvoj zadnjih dvanajst let, kakšno je Vaše današnje mnenje o dveh “glavnih silah našega časa,” g. Jontez? Kam po Vašem mnenju spada “svetovni klerikalizem,” katerega predstavnica je nedvomno še danes A. D. in med kakšne “sile” prištevate sebe in svoje kolege okrog S. B.?

5. Vam je, g. Jontez, zelo dobro znano, da Vas je A. D. pred dvanajstimi leti označala za “sopotnika” in “rdečkarja.” Tudi Vam je znano, da je g. Molek bil prav tako “rdečkar,” da pa o “kolegi” sploh ne govorimo. Na kakšen način pojasnjujete sedanje pristranske odnose s to isto A. D., ki gredo tako daleč, da A. D. priobča celo Vaš roman in navdušeno pozdravlja S. B. g. Moleka, ki da je skupaj s “septembrsko deklaracijo” res v korist naprednih in socialistov? Ali vidite kakšne bistvene spremembe v odnosu A. D. napram socializmu in na čem te spremembe temeljijo?

6. Z ozirom na rdečo histerijo, ki je divjala tudi v dobi

lo za prispevke. Pomnimo pri tem, da je tudi ta sklad potrebno podpirati. Če se tega ne bomo zavedali v zadostni meri, organizacija ne more vršiti ostalega svojega dela v tem obsegu, kot ga je dosedaj vršila. Kot vsi prispevki, ki so za ostale sklade darovani, gredo izključno tam, za kar so namenjeni, dasiravno pa ima organizacija SANS z vsakim takim skladom izredne stroške, ki nastanejo z odpošiljanjem. Zato se vam vsem priporoča, da postanete člani SANSa v tem letu. Članarina je le \$2 in več letno. Z uradom so stroški, za kar se pravi, da je treba plačati najemninno urada in pomočnika v uradu, poštnino, korespondence in drugo razno odpošiljanje, ki nastane z raznimi deli, katere SANS izvršuje.

Dalje se bo v tem letu v smislu pravil morala vršiti tudi konvencija SANSa, tudi s to bodo nastali stroški in se torej pri vsem tem moramo zavedati, da ta sklad tudi potrebuje naše finančne pomoči. Zato ste prošeni, postanite član SANSa v svojih bližnjih podružnicah in prispevajte tudi po svojih močeh v ta sklad.

Sedaj, ko oddajam tajniški posel (tajnikoval sem vsa ta leta pri tej podružnici), se vsem skupaj zahvaljujem za vaše sodelovanje in delo, katero smo ga skupno vršili vsa ta leta za naše potrebne rojake v Sloveniji, naj si bo za “hitro” ali pa drugo pomoč. To velja tudi za delo pri JPO-SS, ko smo izključno zbirali za potrebne takoj po vojni katastrofi in sicer obleko in živje. Tudi ta organizacija, katere je takrat nosila št. 39 JPO-SS, je spravila skupaj lepe tisočake v gotovini ter dalje nad 10 ton razne obleke.

Vse smo zbrali skupaj in poslali ne le v obleki, pač pa tudi v živežu, čevljih itd. Bilo je obilo dela in požrtvovalnosti. Izvršili smo res pravo človekoljubno delo z našim nesebičnim sodelovanjem. Ravno tako potem, ko je vse te naloge prevzel SANS; tudi pri tem je tukajšnja podružnica rešila in storila častno delo za našo naselbino. Če bi vse to seštel skupaj, lahko rečemo, da te doprinesli skupaj nad \$75,000, poleg ogromnega terenskega dela, ki je moralo biti opravljeno za v doseg vsega tega.

Upam, da boste šli ravno tako na roke novemu tajniku, kateri bo sedaj dalje vodil to podružnico. To je Andrew Božić, 1201 E. 177 St. Dobro je poznan med nami in se rad udeležuje, kjer pač more. Ravno takšna je njegova soproga.

Prosim vse društvene tajnike, ki imate opravka s tajništvom podružnice št. 48 SANS, da se na njega obračate v zadevah, ki spadajo v področje podružnice. Zapomnite si njihov naslov ter telefon katerega številka je IV 7074.

Ostali odbor pri podružnici je ostal isti in je bil že objavljen.

Ne pozabite tudi na plesno prireditev, katero bo imela podružnica št. 48 SANSa v nedeljo 27. marca. Za ples bo igrala Louis Trebarjeva orkestra. Ta godba je zadnje čase zelo popularna med nami, igrajo najnovejše razne polke in valčke, kot tudi novejša ameriška plesa. Pridite tega dne v dvorano Slovenskega delavskega doma na

Waterloo Rd. Preostanek bo šel delno za zdravila streptomycin. To bo edina prireditev v tem letu, zato se odzovite naši prošnji sedaj. Saj na ta način delno pomagata velikemu delu, ki ga podružnica št. 48 SANSa poskuša vršiti.

Za podružnico št. 48 SANSa:

Joseph F. Durn.

RDEČI KRIŽ JUGOSLAVIJE

Beograd. — Nedavno je začel z delom plenum Jugoslovanskega Rdečega križa. Med razpravo je bila poudarjena vloga Rdečega križa za zdravstveno prosvetljanje širokih ljudskih množic in dvig zdravstvene ravni. Glavni odbor Rdečega križa Srbije je organiziral nad 4500 predavanj, glavni odbor Hrvatske pa je natisnil nad 45,000 izvodov predavanj o borbi proti nalezljivim boleznim. V vseh ljudskih republikah so izdali vrsto brošur o higieni, nalezljivih boleznih, zbiranju in uporabi zdravilnih zelišč itd. Da bi svoje naloge čim bolj izpolnili, je organiziral Jugoslovanski Rdeči križ veliko število tečajev za prvo pomoč. Prav tako je organiziral tečaje za zdravstvene aktiviste, enoletno šolo za otroške negevalce itd. Tečaje prve pomoči je končalo 18,500 ljudi.

Društvo Rdečega križa je posvetilo po svojih terenskih organizacijah posebno pozornost borbi proti tuberkulozi. Vsi odbori Rdečega križa so pomagali proti tuberkuloznim dispanzjem. Glavni odbor pa je izdal vrsto lepakov, gesel in letakov. Vsi odbori Rdečega križa so pomagali ljudskim oblastem pri organizaciji in propagandi za množično cepljenje s cepivom BCC. Posebno aktivni so bili pri propagiranju in cepljenju s cepivom BCC odbori Rdečega križa v LR Hrvatski.

Glavni odbor Rdečega križa Hrvatske je samoiniciativno organiziral zdravstvene ekipe. Ekipe so odhajale v oddaljene vasi in vršile preglede v improviziranih ambulantah. Sestavljali so jih zdravniki specialisti in pomožno medicinsko osebje. Pri organiziranju ekip so se odlikovali zlasti mestni odbori v Dalmaciji, nato pa v Varaždinu, Zagrebu in Karlovcu.

Glavni odbor Rdečega križa LR Srbije je imel 57 samostojnih kuhinj, 350 kuhinj pa je pomagal z živili in denarjem.

Centralni odbor Jugoslovanskega Rdečega križa je opravil veliko nalogo v zvezi s transportom in nameščenjem begunskih grških otrok. Veliko številno begunskih otrok je bilo poslanih po našem Rdečem križu v demokratične države.

Med razpravo so bile navedene naloge, ki jih mora uresničiti organizacija Rdečega križa v letošnjem letu. Opozorjeno je bilo, da je treba še bolj okrepiti sodelovanje z drugimi množičnimi organizacijami in organi ljudske oblasti. Organizacijska okrepitev odborov Rdečega križa na terenu in vsakdanja pomoč višjih vodstev pri njihovem delu boste omogočila, da bo dosegel Rdeči križ še boljše uspehe pri zdravstveni in socialni zaščiti.

KOROŠKE VESTI

Po Koroških vaseh

V Podgradu pri Bilčovsu smo pokopali Franca Andrejaša. Bil je zaveden član Osvobodilne fronte. Narodno osvobodilna borba je imela v njem aktivnega soborca. Pri njem so zmerom našli zavetišče tisti, ki so jih preganjali gestapovski rablji in krvniki. Vse svoje življenje je oskusil grenko usodo malega posetnika.

V Zgornjih Libučah so gledanje stanja ljudske šole nevdružne razmere. Po sedem otrok sedi v eni klopi. Pač pa stanuje še vedno v šolskem poslopju žena bivšega nadučitelja Šešarka, ki se ga dobro spominjamo iz črnih dni nacistične strahovlade.

V št. Petru na Vašinjah smo se za zmerom poslovlili od Jezerčkovskega očeta, ki je doživel častljivo starost 84 let. Neustrašno se je zavzemal za pravičnega slovenskega koroškega ljudstva. V težkih letih preteklosti je bil mnogim trdna opora.

Prosvetno društvo “Bilka” v Bilčovsu nam je pripravilo lepo prireditev, ki nas je doobra razvedrila. Prisluhnili smo petju

društvenega mešanega zbora pod vodstvom tov. Valentina Kapusa. Radi in številno se udeležujemo predavanj Ljudske univerze.

V Pliberku imamo živahno prosvetno življenje. O tem nas je prepričal tudi potek obnove zbora slovenskega prosvetnega društva “Edinost”. Tudi pripravljamo uprizoritev “Lepe Vede” in se urejuje knjižnica.

V Radišah je bilo zborovanje kmetov iz vseh okolišnih vasi. Navzočni so terjali, da se mora vse kmečko prebivalstvo združiti z delavstvom v borbi za svoj obstoj. Kmetje so zahtevali, naj pridejo v kmetijsko zbornico ter oskrbovalne odbore tudi zastopniki Kmečke zveze za Slovensko Koroško. Radiški kmetje terjajo, da se zniža oddaja klavne živine v l. 1949 za 50 odstotkov.

V Zagorjeh pri št. Lipšu so lani napadli nacisti hišo protifašista Tomaža Petka, ga pretepili in potem še njegovo hčerko Marico. Sedaj pa so bili obtoženi napadalci. Napadalci pa lahko nadaljujejo s svojim “derazvedrila. Prisluhnili smo petju

Vašega urednikovanja pri E., ste, g. Jontez, zapisali, da je Amerika v “resni nevarnosti, da izgubi vse svoje svobodščine—svobodo mišljenja, govora, tiska, zborovanja, organiziranja v politične, strokovne ali delavske unije, itd., radi dejstva, da se je raznetila čedalje hujša “protikomunistična” propaganda, ki se trudi na vse kriptlje, “da vzbudi med ameriškim ljudstvom histerični strah pred ‘komunizmom,’ ki v tem slučaju vključuje vse—absolutno vse!—svobodoljubne elemente, ki branijo prav te svobodiščine pred sovražniki demokracije in ljudske svobode” (21. sept. 1936).

Kako, g. Jontez, pojasnjujete današnjo “rdečo histerijo” v Ameriki, in ali resno mislite, da “komunistična nevarnost” grozi naši deželi?

7. Z ozirom na Vaš odgovor v A. D. 2. marca t. l., kjer ugotavljate, da E. pod Vašim uredništvom ni nikdar “namenoma in premišljeno razširjala neresnice o komur koli” in da “dokler sem jo jaz urejeval, je bila POSTEN časopis,” ali vse to velja tudi za citate iz Vaših člankov, katere smo v gornjih vprašanjih navedli?

To je, g. Jontez, vse. Besedo imate Vi. . .

smo imeli že več. Motijo pa se, če mislijo, da nas bodo strli s takšnimi šikanami in preobračanjem pojmov o pravici.

V Dobri vasi smo imeli v Narodnem domu kulturno prireditev. Tov. dr. Sienčnik je pohvalil našo mladino. Igralci so lepo odigrali svoje vloge. Želimo si še takšnih prireditev.

St. Pavel na Zilji. — Naš tukajšnji župnik je po rodu Poljak, sicer pa hud ponemčevalec. Sedaj je prejel ukaz od Skofijskega ordinariata v Celovcu, naj prevzame drugo mašo vosednji župnji Sv. Stefana z nemško pridigo. Celovski ordinariat je zopet pokazal svoje sovražno razpoloženje do Slovencev.

V Spodnji vasi je bilo veselo. Tončka Maierhofer se je poročila z Jankom Miškulučkom iz Kajaz. Nevesta je dobra pevka, ženin pa nastopa na naših prosvetnih prireditvah kot igralec. Mladoporočencema želimo mnogo sreče!

Primorske vesti

Po Slovenski Benečiji

Zastopniki prebivalcev iz Viškorš so bili na prefekturi v Vidmu, kjer jih je sprejel zaradi prefektovne odsotnosti šef kabineta. Predočili so mu nujnost izgradnje vodovoda v Viškoršah, kjer mora živeti 500 ljudi brez vode. Zastopnikom so bile sporočene nekatere obljube. Videli bomo, če bodo izpolnjene. V delegaciji sta bila tudi predstavnika Demokratične fronte Slovencev za Slovensko Benečijo.

V Gorenji Mjensi je lepo število zavednih družin. Sestajamo se po zasebnih domačijah, ker nimamo društvenih prostorov. Zaman si prizadevajo šovinisti, da bi prepričali naše shajanje. Zaman so njihove prazne grožnje, da bodo odpušeni iz cementarne v St. Lenartu vsi moške, katerih žene hodijo na sestanke Demokratične fronte Slovencev.

Tudi v št. Petru ob Nadiži se smejejo pripovedovanju o neki delegaciji prenapetih, ki je bila pri prefektu v Vidmu in tam zahtevala, da je treba izseliti vse zavedne Slovence v Benečijo. Ljudstvo je budno in se smeje takšnim pravljicam iz preteklih časov.

V Mersinu so razdeljevali večjo količino odej in volne. Razdeljevalec je bil vaški mogotec, ki pa je zahteval od vsakogar, ki mu je dal blago, da mu pride pomagat pri delu. Marij Medveš, ki je oče osmih otrok, pa ni hotel privoliti v ta pogoj demokristjanskega oprtnika. Zaradi tega ni prejel ničesar za svojo 10-člansko družino. Kako dolgo bodo še pašovali med nami takšni vaški mogotci?

K slovenskemu duhovniku Zupančiču v Gorenji vasi je prišel ponoči cerkvenik in zahteval, naj mu izroči cerkveni denar. Cerkovnika so čakali zunaj trije vinjeni bratci. Duhovnik je postavil surovega cerkvenika pred vrata, ki jih je potem zaklenil. Po vratih so potem zunaj vsi štirje razbijali in tolkli. Naslednjega dne so pobirali po vasi podpise z zahtevo, da je treba Zupančiča odstraniti. In vzrok te komedije? Ker je Zupančič kakor zatrjujejo njegovi nasprotniki — titovec. V takšnih razmerah moramo živeti v Slovenski Benečiji.

SANS—Chicago)

ANGLIJA ODOBRILO OSNUTEK PAKTA

LONDON, 10. marca. — Angleška vlada je v principu odobrila osnutek tako imenovane Severno-atlantskega pakta. Pričakuje se, da bo Severnoatlantska zveza podpisana v Washingtonu začetkom aprila, ko bodo prišli v Ameriko vsi zunanji ministri evropskih držav, ki bodo članice pakta.

Naročajte, širite in citajte “Enakopravnost!”

Metod Mikuš:

PREŠERNOVA 'OD ŽELEZNE CESTE' NA JAVORU

Ker junija 1943 na noben način nista mogli Cankarjeva in Šercerjeva brigada med Seno-žeti in Kresniškimi Poljanami preko Save, smo se morali vrniti. Dva dni smo se držali na Golšču, tam, kjer nas je pet in sedemdesetletna ženica ob priložnosti tako prijazno pozdravila: Ali je že res prišla svoboda? — Potem pa je bilo treba misliti na povratek. To ni bilo prijetno. Na Dolenjskem se je takrat razvijala taka ofenziva, da je bobnelo na vseh straneh. Videli smo, kako so se na ljubljansko letališče spuščala italijanska letala in spet odletavala. Nova naloge dveh brigad je bila torej jasna: nazaj in udariti v hrbet.

Tisto popoldne je močno deževalo in spuščale so se prav nizke megle, popoldne pa se je zjasnilo in nismo si mogli želeči slabšega poldneva za naš premik. Šercerjevci so šli naprej. Njihova predhodnica je v besniški dolini kot burja razbila švabski avtomobil in ni preteklo slabih deset minut, se je komandant Vasja že pobahal z noma uniformo nemškega stotnika. Res, prav lepa je bila in kurirji, ki so vedno vedeli prav vse, so trdili, da so oficirski navi iz samega srebra. Saj morada so res bili, toda zanimivejšje je bilo drugo, kako priti podnevi z dvema brigadama skozi močno zastraženo nemško-italijansko mejo, ki je tekla nad besniško dolino, obenem pa hitro udariti v Javor in poloviti tiste belogardiste, ki so prišli na dopust iz postojanke na Polici.

Na meji je bil popoln mir, z daljnogledom pa se je lepo videlo, da v bregu nad Javorom leže med resjem in borovničjem nemški granicari. Ko je odšla proti njim močna pobočnica "kot da jih ne vidi", so se švabi hitro umaknili, ker so se zbačili, ali pa jim je bilo všeč, da že zapuščamo njihov raj. Naenkrat je bila vsaj tri metre globoka in visoka iz bočede žice spletena meja prerezana, minirana, so kot mačke spretno pobrali nevarne mine-muštarice in prvi bataljon se je kot plaz pognal v Javor, ki je ležal nekoliko nižje. Nekaj časa je bilo po vasi vpitje in beganje sem in tja, ženske so jokale in nekatere so že imele v rokah rožne vence in bogce za zadnjo uro. Spočetka je izgledalo, da je to edina slovenska vas, ki je brez moških, toda partizani so jih hitro zbežali iz mrve, izpod postelj, pod strešja, prikazali so se celo gospod župnik, ki je začel takoj "z glavo jamčiti, da ni nobeden od teh belogardist."

To pa se je videlo že na obrazih, da vključ zatrevanju gosposda marsikdo ni imel mirne vesti, a ker so vsi spretno lagali kot cigani, se ni dalo ničesar dokazati, pač pa so bili nazadnje vsi povabljeni, naj vstopijo v partizane. Tega pa ne! In ženske so spet začele jokati, molke in bogce za zadnjo uro pa so medtem že poskrile, čeprav so takrat prikratk videle partizane, slišale pa že bogve kaj o njih, saj je bila v vasi farna cerkev, Sveti Urh pa tudi nekdove kaj daleč. Nazadnje smo se takole pobotali: Ker je vsakemu od tistih javorskih moških

kaj manjkalo, vsem pa poguma, so dobili samo eno nalogo, naj gredo takoj po našem odhodu na Polico in naj zlepa ali zgrda pripeljejo svoje sinove v partizane ali vsaj domov. Vse to so obljubili, dva sta se celo pridušila, da bosta res šla, župnik pa je dejal, da je tako prav in pošteno. Seveda jim nismo verjeli, kajti takih obljub smo bili že vajeni, vas pa se je pomirila in sprijaznila z nami.

Komandanti bataljonov so postavili več močnih zased, postavljenih je bilo veliko stražnih mest in zvečerilo se je. Od nemške meje, ki se je zvijala nad vasjo kot gospenica, se je videlo proti Ljubljani, zorele so borovnice, nikjer ni bilo nobenega švaba, od dolenjske strani pa se je slišalo še vedno bobnenje težkih topov in dalo se je ugotoviti, da stoji nekje med Trebnjem in Čatežem.

V takem razpoloženju so priredili Šercerjevci Javorčanom lep miting. Prišlo je vse, staro, mlado, bolno, zdravo in gospod župnik. Ne vem več točno, kaj vse je bilo na programu, dobro pa se spominjam Prešernove Od železne ceste, ki sta jo zapela Nino in Olga. Kje si je Olga sponodila obleko, ne vem, bila pa je prava košata Kranjica, dočim Nino ni dal toliko na zunanost.

Ta nastop je bil prava senzacija za vse. Javorčani so poslušali z odprtimi ušmi, le župnik so parkrat zmajevali z glavo. Kdaj vse, ne vem več, spominjam pa se, da tudi pri zadnjih dveh kiticah, katere pa smo vsi, partizani in tudi Javorčani vzeli prav navdušeno na znanje. Morada se je takrat Javorčanom le pobližnila misel, da je kaj takega, o čemer poje ta Prešernova pesem le mogoče, da možje ne bodo, le vprežni oslički, dolgočasni revčki in da je usoda javorske žene lahko. le drugačna kot skrivljen in zgubljen hrbet vojaške mule, da more in mora biti svet le lepši. Da so partizani in partizanke razumeli lepše in resničnejše življenje, je jasno, saj so se zanj borili in umirali. Kaj lepšega si takrat partizan, ki je hodil po slabih gozdnih poteh in kolovozih in samo ponoči in še takrat z naglico preskakoval lepe in bele ceste, pač ni mogel misliti kot da se svobodno s svojo svobodno ženo popelje pogledat svobodni Trst, svobodni Dunaj, svobodni Gradec, svobodni svet. Ni se partizanka borila samo za svojo svobodo in svobodo slovenske žene, temveč za resnično svobodo vseh žena. Vsi smo bili prepričani, saj smo se borili, da bo lepo, veselo in prikupno življenje, o katerem tako preprosto, a prav zato tako resnično prepričevalno prepeva ta Prešernova pesem, prav za gotovo prišlo, pa naj je pot do njega še dolga ali kratka. To smo potem Javorčanom tudi razlagali, nevarno so nas sicer gledali, a oči so se jim le svetile. Danes bi jim povedali isto, čeprav se pred nami ne bi šli skri-

vat, ker se nas ne boje več in ker bi jih ne vabili v partizane. Vabimo pa jih v novo borbo in sami dobro vedo kakšno. Ne bo ne mrtvih ne ranjenih, pa vendar bo naša zmaga socializma na vasi velika zmaga. Takrat šele bo javorski fant, prost in svobodno ponagajal javorskemu dekletu, da si bo poiskal ženo drugje, a oba bosta vedela, da si s tem le šalijo nagajata, kajti kje bo lepše kot na Javorju, kjer spomladi ne bodo cvetele samo češnje, temveč vse leto razumno delo javorskih ljudi, ki bo prinašalo poleg vsega še toliko časa, da si bosta res lahko bližnji in daljni svet, ki je in bo oba pogledala in ogledala tudi vsak dan lepši.

Cisto po svoje so pesem uživali minirji, tisti, ki so imeli na vesti že kilometre in kilometre železne ceste in koliko še pred seboj. Ponosni so bili, da podirajo pot nazaj v stari svet in da že s tem in takrat grade pot v novega. Med misli, kako se bodo nekoč vozili v svobodi, so se jim mešale misli, kje se da z največjo učinkovitostjo postaviti stražni 808, a to jih ni motilo, da bi se ob pesmi tudi ne smejali prav od srca in na ves glas.

Miting je bil končan in čestitali smo Šercerjevem še posebej, ker so izbrali prav to pesem. Sicer so znali odlično zapeti tudi Zdravljico, toda, le kako bi Javorčani razumeli globino te velike Prešernove revolucionarne pesmi pravega patriotizma in internacionalizma. Razumeli pa so pesem Od železne ceste, zadovoljni so se razhajali in vabili partizane v hiše, če se jim ti seveda niso branili. Popolnoma so bili pozabljeni molki in bogci za zadnjo uro. Čestitali smo obema pevčema in Olga se je takrat že preoblekla. Spet je bila prava partizanka in odhajala je s patrolo ob nemški meji, ona in mi smo bili prepričani, kako se ji bo podalo zapeti šele takrat, ko bo postala zares tudi košata Kranjica.

Drugo jutro smo se poslovili. Za slovo smo narisali na hišo ob meji rdečo zvezdo. Prepričan sem, da so jo Javorčani takoj za nami zbrisali, niso pa pozabili naše pesmi Od železne ceste.

Društveni koledar

MARCA

17. marca, četrtek — Ples Sons & Daughters of Eire v SND
19. marca, sobota — Ples Federacije SNPJ v SND
20. marca, nedelja — Koncert zbora "Zarja" v SND
20. marca, nedelja — Priredba v korist "Prosvetne Matice" priredijo: pevski zbori Slov. Javor in Zarja ter dramski zbor Anton Verovšek v SND, na St. Clair Ave.
25. marca, sobota — Ples družstva "Spartans" št. 576 SNPJ v SND
27. marca, nedelja — Koncert Mlad. pev. zbora SNPJ v SND

APRILA

1. aprila, petek — Ples moškega kluba srbske cerkve sv. Save v SND

2. aprila, sobota — Ples društva Commodors SNPJ v SND
3. aprila, nedelja — Ples moškega kluba cerkve sv. Save v SND
3. aprila, nedelja — Koncert in igra Mlad. pev. zbora SDD, Waterloo Rd.
9. aprila, sobota — Ples kluba Cavalier v SND
10. aprila, nedelja — Opereta in ples zbora "Jadran" v SDD, Waterloo Rd.
16. aprila, sobota — Ples Decimera kluba v SND
17. aprila, nedelja — Ples družstva Spartans št. 576 SNPJ v SND
20. aprila, sredo — Ples društva Najsv. Imena v SND
22. aprila, petek — Ples kluba Golden Gophers v SND
23. aprila, sobota — Ples družstva "Vodnikov venec" št. 147 SNPJ v SND
23. aprila, sobota — Plesna veselica društva Nanos št. 264 SNPJ v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.
24. aprila, nedelja — Ples HKZ v SND
29. aprila, petek — Ples Cleveland Graphite Girls' kluba v SND
30. aprila, sobota — Ples družstva "Jutranja zvezda" št. 137 ABZ v SND

MAJA

1. maja, nedelja — Koncert pevskega zbora "Abrašević" v SND
1. maja, nedelja — Koncert pevskega zbora "Triglav" v Sachsenheim dvorani, 7001 Denison Ave.; po koncertu zabava v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.
6. maja, petek — Rokorborba Cleveland Ambassadors kluba v SND
7. maja, sobota — Ples društva "Lipa" št. 129 SNPJ v SND
8. maja, nedelja — Koncert "Glasbene Matice" v SND
8. maja, nedelja — Koncert Glasbene Matice v Slov. nar. domu, na St. Clair Ave.
8. maja, nedelja — Plesno veselico v počast materam, prireditelj Zenski odsek Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.
14. maja, sobota — Ples društva "Clev. Slovenci" št. 14 SDZ v SND
15. maja, nedelja — Ples Baraga Council št. 1317 COF v SND
21. maja, sobota — Ples društva "Napredni Slovenci" št. 5 SDZ v SND
22. maja, nedelja — Koncert zbora "Slavulji" v SND
23. maja, sobota — Ples društva "Sv. Katarine" št. 29 ZSZ v SND
29. maja, nedelja — 25-letnica Slov. nar. doma v avditoriju

JUNJA

3. junija, petek — Ples podr. št. 25 SZZ (St. Vitus Cadets) v SND
4. junija, sobota — Ples 23rd Ward Democratic kluba v SND
5. junija, nedelja — Piknik družstva "Soča" št. 26 SDZ na prostorih doma Zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

Straight From Washington

By Stephen M. Young
Congressman at Large—Ohio

WASHINGTON—The Administration low-cost housing bill is the same proposal President Truman recommended to the 80th Congress last June. It provides for slum clearance, rural housing and direct government loans for low-cost houses in an amount sufficient to provide one million housing units during the next seven years. This bill also provides that a research program be inaugurated in the National Housing Agency to stimulate the development of new materials and techniques for the production of housing at lower costs.

The Committee handling this legislation is listening politely, but coldly, to real estate lobbyists denouncing this proposal to provide homes for the homeless. Prediction: Chalk up another reversal of the 80th Congress in the passage of this needed legislation. Oak Ridge, Tennessee, to house one hundred thousand people, was constructed in six weeks—by government action; this, in time of war, for purposes of destruction. Why not some of the same government assistance in time of peace to provide homes for homeless veterans and others forced to live with in-laws or in cramped quarters?

Dewey's Future

The "Dewey team" of bright young men in Albany remains intact. Governor Dewey considers himself far from "washed up." His "brain(less) trusters" say he is young and he is healthy. His Lincoln Day speech in Washington provided him with a perfect forum to remove himself as a Presidential aspirant. He carefully refrained from doing that. In fact, he made a forthright speech—a good one—instead of repeating one of his insipid campaign addresses on teamwork, sweetness, unity and peace. That he will run for United States Senator or Governor next year is evident. He denounced the Republican voting record in Congress as the greatest stumbling block to GOP success in the recent Presidential election. That could mean he intends to run for United States Senator in 1950 and help repair that record.

Farmers to Benefit

The Rural Electrification Administration, a New Deal agency that helped farmers get lights, electric milking machines, washing machines and refrigerators, will be expanded if liberal, progressive Democrats in Congress have their way. This agency has done so much to take the drudgery from the farm. Before REA was established in 1935 twenty per cent of our farms had electricity. Now twenty per cent do not have it! Now many Congressmen propose building up telephone service in the same

manner and under authority of the same agency. Why not? Then why not expand it further to adopt the REA pattern to housing in rural sections? Under the REA program a group of farmers form a cooperative. The REA lends the cooperative money to build a power system. Why not install telephones or build homes as well? The co-op would then use the money to install a power system—provide telephone service—build a farm house or barn—re-lending this money to its individual members and arrange to repay the money within thirty-five years, plus two per cent interest. Rural Electrification is today a monument in grateful appreciation to Franklin D. Roosevelt, who authorized the program.

Raising Cain

Senator Harry P. Cain (R), Washington, is raising Cain with President Truman's appointment of former Governor Mon C. Wallgren (Washington) as National Security Board Chairman. Mon Wallgren is a fishing companion and close friend to the President. In addition, he has a distinguished record as Congressman and United States Senator before becoming Governor of the State of Washington. He is really an outstanding American with a superb public record. Whether Senator Cain's raising Cain will result in the Senate refusing to confirm this appointment is doubtful. Cain says Wallgren was an optometrist and jeweler before being elected to Congress and, therefore, is not qualified. It seems he has missed a point here. An ex-haberdasher who has done all right for himself is President of the United States, although many people wouldn't consider the clothing business good apprenticeship for the Presidency.

Ali ste naročniki "Enakopravnosti"? Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za št. clairsko okrožje:

JOHN RENKO
1016 E. 76th St.
UT 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:

JOHN STEBLAJ
775 East 236 St.
REDWOOD 4457

Za newburško okrožje:

FRANK RENKO
11101 Revere Ave.
DIAMOND 8029

TEKOM ČASA,

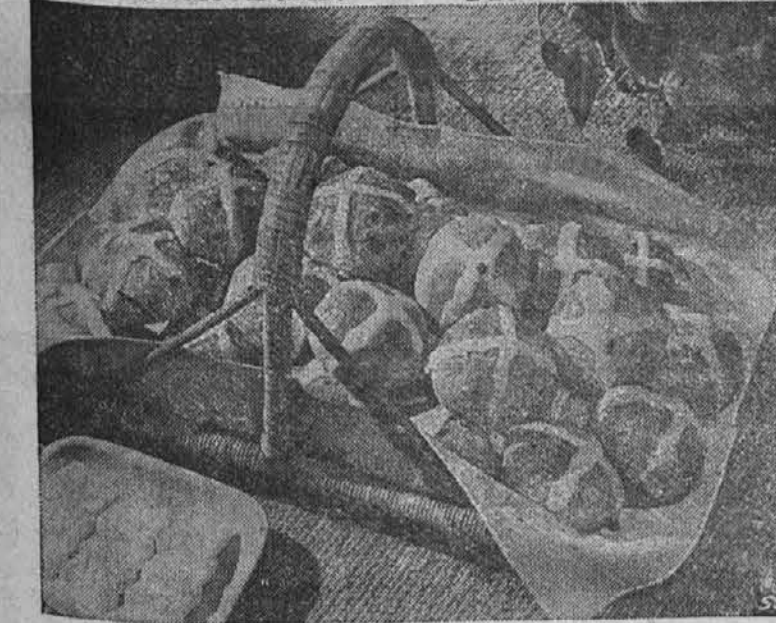
ko se zobozdravnik Dr. J. V. Župnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St. je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se izselilo, dočim se dr. Župnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Župnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je

DR. J. V. ŽUPNIK
6131 ST. CLAIR AVE.
vokal E. 62nd St.; vhod samo na E. 62 St.
Urad je odprto od 9.30 zj. do 8. zv.
Tel.: EN 5013

Hot Cross Buns!

"One a penny, two a penny — Hot Cross Buns". The gay nursery rhyme vendor now brings us the Scotch version of Hot Cross Buns made with rolled oats for feathery light rolls that stay moist until the last crumb is gone.

Scotch Hot Cross Buns

1 cup scalded milk	1 package compressed or fast granular yeast
½ cup shortening	1½ cups quick rolled oats, uncooked
½ cup brown sugar	1 teaspoon cinnamon
1 tablespoon salt	1 cup currants
1 cup cold water	Confectioners Sugar Icing
5½ to 6 cups sifted enriched flour	
2 eggs	
1. Pour scalded milk over shortening, sugar and salt. Add cold water and cool to lukewarm.
 2. Stir in 2 cups of sifted flour. Add eggs and crumbled yeast; beat with rotary egg beater for 2 minutes. Combine rolled oats, cinnamon and currants and add to yeast mixture. Add enough flour to make a soft dough.
 3. Turn out on lightly floured board and knead until satiny; about 10 minutes. Round dough into ball; put in warm place until double in bulk (about 1 hour).
 4. Punch down; cover and let rest 10 minutes. Shape into buns, place on greased baking sheet 1 inch apart. Flatten each bun slightly. Brush lightly with melted shortening, cover and let rise until double in bulk (about 45 minutes).
 5. Bake in a moderately hot oven (400°F.) 20 to 25 minutes. While warm make a cross on each bun using a stiff Confectioners Sugar Icing. Makes 4 dozen buns.

BRANISLAV NUŠIČ:

IZBRANE ČRTICE

DRAMATIK

(Nadaljevanje)

Dramski pa je že razgrnil pole in pričel s prvim dejanjem. Lirski se ves obnemogel zavalil na stol, gleda brezizrazno, prešnil ga je nem strah kakor človeka, ki ga na nosilih neso v operacijsko dvorano.

Dramski je že zabredel v prvo dejanje in njegov enolični glas zveni topo, votlo kakor mrtvaški zvon. Bere, bere, bere, bere, bere. Čita hlafasto, tako, kakor

golta lačen človek. Z njegovega obraza ne gine izraz hudobnega in sebičnega zadovoljstva. Njegove oči po vsaki piki pohlepno pogledajo žrtev in pričakujejo kakršnega koli znamenja pohvale.

Napol obrita, napol namiljena žrtev sedi brez moči na stolu in suče oči. Najprej je Lirski skušal zasledovati kazalec na stenškalu za steno, nato se je ogorčeno obrnil od te naprave, ki se je z nes-

končno počasnim tiktakanjem nekako zavezala z dramatikom, da ga skupaj mučita.

Topo je pogledoval na strop in pazno zasledoval neko muho in vse njene gibe; nato je zagledal še neko špranjo v zidu in pričel premišljati, ali je špranja napravil žebelj ali pa je nemara omet sam odpadel. Nato se je njegov pogled pomudil na raztrganih copatah pod posteljo in Lirski je jel o njih premišljevat.

"Bože moj, koliko neki so stale te copate, ko so bile nove. Kaže, da so nekoč bile rdeče..." Dramski pa bere, bere, bere, bere.

Naposled prične žrtvi lesti nekaj belega čez oči. Zenici sta se mu razširili kakor mački ponoči pa sta se spet zožili kakor dve peščeni zrnji. Veke so padle pad-

le prvič in drugič, a tretjič so obležale,—mož je zaspal.

"Oh ne, samo tega ne!" je zavpil dramatik, ko je videl, da je žrtev zaspala. Stresel ga je kokor novica pri vojaki. "Zapravi si najlepši odstavek. Morava pa v vnovič prebrati sedmi prizor."

"O, saj sem ga čul!"

"Ne, ne, nisi."

In se je vrnil devet listov nazaj in to je nesrečni žrtvi pomenilo, da nikakor ne sme več misliti na spanje. Razprl je oči in se vnovič predal usodi.

Ta pa bere, bere, bere, bere, neprestano, bere brez počitka, brez prediha.

Lirski se spet obrne in ogleduje muho, špranjo, copate. Nič več ne vidi, nič več ne sliši. Nekaj nejasnega, nedoločnega zveni in brenči okoli njegovih ušes;

zdaj kakor vlak, ki drvi s silno naglico, zdaj kakor prelom oblakov, iz katerih lije, zdaj kakor kakor nevihta, ki vse prenaša, vse prevača in pretresa.

Pričeli so se mu kazati prividi; lepo je videl zmaja, tistega iz otroških pravljic, ki je pričel vanj pihati najprej s hladnim, nato z vročim vetrom. Videl je tudi kačo, ki ji iz gobca sika ogenj, in je začutil, kako ga ta plamen žge; zagledal je naposled samega kakega kralja in začutil, kako ga zbada s svojimi strupenimi vilami.

Minila je ura, dve, tri, štiri, pet, šest ur branja. Šest ur branja in še je premalo. Dramski še ni končal.

Lirski pogleda v preostale, neprebrane pole in vzdihne težko in globoko. Ta preostanek še ni-

kakor ni obetal skorajšnjega konca. Obupano zamahne z roko, da bi si izprosil milosti. Pri tem pa se dotakne lica, tistega obrbitega lica, in ves osupel začuti pod roko, da mu je na tistem mestu že vnovič pognala brada.

Tako dolgo se je zavleklo branje, da je grešniku zrasla nova brada. Ko je ob tej priložnosti sprevidel to tolažilno dejstvo, je zgrabil brisačo, ki jo je imel ovito okrog vratu, pobrisal milnico z drugega lica in obupno planil k vratom, kakor zbeži človek pred povodnjajo.

Nikoli več ga ni mogel uloviti dramatik, da bi mu prebral konec, četudi ga je prepričeval, da sta ostala neprebrana le še dva prizora.

(Dalje prihodnjič: Dilettantska predstava)

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

TRETJA KNJIGA

(Nadaljevanje)

— Tebi nič mar! Daj, kar sem rekel.

Grigorij si je opasal sabljo, mavzer, si zapel in prepašal plašč, krenil naravnost na trg, k ječi. Stražar iz kozakov neborcev, ki je stal pred vrati, mu je že zastopil pot.

— Dovoljenje?

— Spusti! Odmakni se, pravim!

— Brez dovoljenja ne morem nikogar spustiti. Prepovedano je.

Se preden je Grigorij na pol potegnil sabljo iz nožnice, je stražar že smuknil skoz duri. Za njim je stopil na mostovž Grigorij, ne da bi odmaknil roko od držaja.

— Pokličite mi brž načelnika ječi! — je zavpil.

Obraz mu je pobledele, orlovski nos se je grabežljivo uskočil, obrvi so se nasrile . . .

Pritekel je nek šantav kozakec, ki je opravljal službo paznika, iz pisarne je pokukal pritlikav pisar. Kmalu se je prikazal tudi načelnik ječi, zaspan, srdit.

— Brez dovoljenja — za to ve?! — je zagrmel, ko pa je prepoznal Grigorija in se mu zazrl v obraz, je prestrašeno zajecjal: — To ste vi, vaše . . . tovariš Melehov? Kaj pa bi radi?

— Ključje od celice!

— Od celice?

— Kaj misliš, da ti bom sto-krat ponavljal? No! Daj ključje, pasji sin!

Grigorij je stopil pred ravnatelja, ta se je odmaknil, a še kar zadosti trdo rekel:

— Ključev ne dam. Nimate pravice!

— Pra-a-vi-i-ce?

Grigorij je zaškrtal z zobmi in pograbil sabljo. V njegovih roki je žvižgaje narisala bleščeča kolobar pod nizkim stropom mostovža. Pisarček in pazniki so se razgubili kakor oplašeni vrabci, upravnik pa se je stiskal ob steno, sam bolj siv mi-mo nje, in skozi zobe brusil:

— Vdrite! Tamle so ključji . . . A pritožil se bom.

— Tebe bom odril! Vam je tule po zaledjih pogodu! Takaj se repenčite, ženske in starce zapirate! . . . Vse od kraja vas bom prešekljal! Pojdi na položaj, hudič, če ne, te pri priči pobijem!

Grigorij je sunil sabljo v nožnico in s pestjo treščil prestrašena načelnika po tilniku; s kolenom in pestmi ga je pehal proti vratom in rjul:

— Na bojišče! . . . Zgi-ni! . . . Prekleti . . . Zaledna uš!

Ko je izrinil načelnika in zasiljal hrup na notranjem dvorišču jetnišnice, je stekel tjakaj. Pred vrati v kuhinjo so stali trije pazniki; eden je držal zarjaveli zapirac japonske puške in v mrzlični naglici vreščal:

— . . . Napadeni smo! . . . V bran se moramo postaviti! . . . Kako je v starih pravilih?

Grigorij je poprijel mavzer in pazniki so se drug čez drugega zatrkali po stopničkih v kuhinjo.

— Ve-e-e-e-en! . . . Domov! . . . — je doneče vpil Grigorij, odklepal vrata gosto natrcanih celic in rožljaj s šopom ključev.

Izpustil je vse zapornike — okrog sto ljudi. Tiste, ki iz bojazni niso marali priti na plan, je siloma izvel na cesto in pozapril prazne celice.

Zraven vohda v jetnišnico so se začeli nabirati ljudje. Skoz vrata so se na trg gnetli zaprti; sključeni, oziraje se na vse strani so se razhajali po domovih. Iz poveljstva so tekli k ječi kozaki stražnega voda in pridrževali sablje; za njimi je spotikovalo se šel sam Kudinov.

Grigorij je zapustil izpraznjeno vozo zadnji. Ko je šel skoz razmikajočo se trumo, je surovo opsoval ženske, šepetljive in hrastajoče po novicah, se naježil in počasi krenil Kudinovu naproti. Kozakom stražnega voda, ki so prišli, ga spoznali in pozdravili, je zaklical:

— Zginite v stražarno, žrebci! No, kaj pa letite, kaj se pa ženete? Stran!

— Mislimo, da se v ječi puntajo, tovariš Melehov!

Pisarček je pridrenčlal in piskal: "Nek črnih se je pri-drevil in ključavnice razbijali!"

— Brez potrebe so nas spravili na noge!

Kozaki so se hahljali, govorili in se obrnili nazaj. Kudinov je naglo stopil h Grigoriju in si spotoma popravljal dolge lase, ki so mu silili izpod čepice.

— Pozdravljen, Melehov. Kaj hočeš?

— Zdravo, Kudinov! Vašo luknjo sem prezračil.

— Zakaj pa? Kaj je?

— Izpustil sem vse — do zadnjega . . . No, kaj pa buljiš oči? Zakaj pa ste tukaj žene prišlekov in starce zapirali? Kaj pa se to pravi? Le pazi se, Kudinov!

— Samovoljnosti ne trpim. To je svo-je-volj-nost!

— Ti bom že pokazal, le počakaj, samovoljno! Pri priči bom poklical svoj polk izpred Karginske, potlej naj vas pa hudič tu požira!

Grigorij je mahoma pograbil Kudinova za irhovinasti kav-

NAPRODAJ

1940 LA SALLE SEDAN

V izvrstnem stanju; ogledjte si kadarkoli. Se mora prodati — dober nakup.

Pokličite GL 3875

GROCERIJ IN MESNICA
Zidano poslopje, 6 sob za stanovanje; južno od Union Ave. in E. 93 St. Se prodaja ali zamenja za hišo za 2 družini.

Trgovina z D 1 in D 2 licencami; vsa zaloga in oprema. Na E. 93 St. "Lease" za 3 leta.
MICHEL REALTY — Realtor
9919 Anderson Ave., DI 8024

DELO

Punch Press Operatorji

IZURJENI V STAVBINSKEM DELU
PLAČA OD URE
Atlas Car & Mfg. Co.
1140 IVANHOE RD.

DEKLE ali ŽENSKA

dobi delo za opravljati splošna hišna dela in oskrbo otrok. Mora ostati preko noči. Dobra plača. Zabe-tava se priporočila. Pokličite
CHerry 3278
do 7. zvečer, ali pa DI 6514

kaški pas, se gugal, omahoval in z mrzlo besnostjo nasičal:

— Hočeš, da pri priči odprem bojišče? Hočeš, da ti pri priči dušo spustim? Ej, ti!

Grigorij je zaškrtal z zobmi in spustil tiho se nasmihajočega Kudinova. — Kaj se pa režiš?

Kudinov je popravil pas in prijel Grigorija za podpažduho.

— Pojdiva k meni. Kaj si se pa razgorel? Mar bi zdaj sebe pogledal: kakor zlomek si . . . Mi, brat, smo se te že zaželeli tukaj. Kar se tiče jetnišnice —

pa je oslarija . . . No, spustil si jih, kaj pa je to takega? . . . Naročil bom fantom, naj res malo odnehajo. Če ne, bodo navlekli vse babnice prišlekov, katerih moške so pri rdečih . . . Ampak zakaj nam neki spodkopavaš ugled? Ah, Grigorij! Viš, kako si čudaški! Prišel bi, povedal bi: "Tako in tako, bi dejal, ječo je treba izprazniti, izpustiti te in te." Po seznamih bi pregledali in jih nekaj spustili. Ti pa — kar vse napočeš! No, to je še dobro, da pri nas težje ribe posebej sede, če ne, bi jih bil tudi tiste izpustil, kaj? Ti vroča glava ti! — Kudinov je potrepljal Grigorija po plečih in se zasmajal: — Če te ravno takale prime, ti je kar brž zadosti — in počiš. Ali pa, kar je še huje, kozake spuntaš . . .

Grigorij je potegnil svojo roko iz Kudinovlje dlani in se ustavil pred poveljstvenim splotjem.

— Presneto so vam vsem grebeni porasli tule za našimi hrbti! Zvrhoma ti natlači ljudi v zapor . . . Ondukaj bi pokazal svoje sposobnosti, na postojankah!

— Ob svojem času, Griša, jih nisem nič slabše od tebe razkazoval. Pa tudi zdaj: stopi ti na moje mesto, jaz pa prevzamem tvojo divizijo . . .

— Kje neki, hvala lepa!

— No, to je, vidiš!

— Ne, midva se nimava več kaj pogovoriti. Zdaj grem domov, da se kak teden oddahnem. Nekaj sem zbolel . . . In pa v ramo so me malo oplazili.

— Kaj ti je?

— Toži se mi, — se je skremženo zasmajal Grigorij. — Sree se mi je razkuhalo . . .

— Ne, brez šale, kaj ti je?

Pri nas imamo nekakšnega dok-

Uncle Sam Says

In this day you have to live by the clock. And each 24 hours it ticks off means another day added to your age. Get the clock on your side by signing up now for one of the two safe, automatic plans of savings, the Payroll Savings Plan for the purchase of U. S. Savings Bonds where you work, or, if self-employed, the Bond-a-Month Plan where you bank. And as the clock hand swings around your money increases in value. In ten years each three dollars grows into four dollars. U. S. Treasury Department

torja ali pa je nemara še profesor. Ujetnik. Naši so ga zajeli pri Šumilinski, za mornarji je bil. Hudo resnoba, s črnimi naočniki. Kaj ko bi te pregledal?

— Pojdi k hudiču z njim!

— Potlej pa pojdi in si odčij. Komu si izročil divizijo?

— Rjabčikovu.

— Počakaj no, kam se ti pa mudi? Povej, kaj je tam kaj novega? To si pravi, nekaj rogovilli? Snoči mi je pripovedoval nekdo, da si nič koliko mornarjev pri Klimovki poklal. Res?

— Zbogom!

Grigorij je odšel, ko pa je napravil nekaj korakov, se je ustavil, se na pol obrnil in zaklical Kudinovu:

— Hej! Če mi pride na uho, da spet zapirate . . .

— Oh, ne, ne! Prosim, ne razburjaj se! Počivaj!

Dan je izginil proti zahodu za soncem. Od Dona, od velike vode je hladno zavelo. Sviste je preletela Grigoriju nad glavajata regle. Že je stopil na dvorišče, ko je od gorenjega konca po Donu nizdol od nekod iz kazanskega okoliša po vodi priplaval oktava topovskega strela.

Prohor je živo osedljal konja; ko ju je gnal za brzde, je pobaral:

— Jo domov mahneva? V Tatarsk?

Grigorij je molče vzel udzo in brez besede pokimal z glavo.

46

V Tatarskem je bilo prazno in pusto brez kozakov. Pehotna stotnija Tatarčanov je bila začasno dodeljena enemu izmed polkov pete divizije in premesčena na levo plat Dona.

Nekaj časa so rdeči oddelki, izpopolnjeni z ojačenji, ki so prispela iz Balašova in Povorina, krepko napadali od severovzhoda, zavzeli niz vasi jelanskega okraja in se približali samemu trgu Jelanski. V zagriznem boju, ki se je razvnel na pragu trga, so zmagali uporniki. In zmagali so zategadelj, ker so na pomoč jelanskemu in bukonovskemu polku, ki sta se umikala pod pritiskom moskovskega rdečearmejskega polka in dveh eskadronov konjenice, vrgli močne okrepitve. Po levem bregu Dona sta iz Vešenske prišli proti Jelanski četrti uporniški polk prve divizije (v njegovem sestavu je bila tudi stotnija Tatarčanov), baterija s tremi topovi in dve rezervni konjeniški stotniji. Razen tega so pritegnili po desnem bregu znatna ojačenja k vasema Plešakovu in Matvejevskemu, ki sta bili oddaljeni od trga Jelanske — čez skem hribu je bil postavljen ton-

Don — tri do pet vrst. Na Krivopovski vod. Eden izmed merilcev, kozak iz vasi Krivskega, ki se je veličal z nepogrešnim streljanjem, je precej s prvim zadetkom raztreščil rdečearmejsko strojnično gnezdo in z nekaj zaporednimi šrapneli, ki so zagnili med rdečim vrbovjem ležeče rdečearmejske strelce, je vse spravil pokonci. Bitka se je končala v prid upornikov. Uporniki so se obesili na pete umikajočim se rdečim edincem, jih potisnili za rečico Jelanko, pogneli v zasledovanje enajst stotnij konjenice in ta je na priču v bližini vasi Zatošovskega došla in do kraja posekala eskadron rdečearmejscev.

Posihdoh so se tatarski "plastuni" potikali nekje na levem bregu, po pesknatih sipinah. Kozaki skoraj niso nič prihajali iz stotnije na dopust. Samo za veliko noč se je, kakor bi se domnili, v vas nakapljalo skoraj

pol stotnije. Kozaki so prebili na vasi dan, si privoščili po mesopustu, premenjali perilo, si doma nabrali slanina, prepečenca in drugih jestevin, se odpravili na ono plat Dona in jo v procesiji kakor romarji (samo s puškami namesto palic) mahnili proti Jelanski. S klanca v Tatarskem, z obdonskega hriba so jih s pogledi spremljale žene, matere, sestre. Ženske so vlekale, si brisale objokane oči z vogli naglavnih rut in ogrinjalk, se usekale v robove spodnjih kikel . . . Na oni plati Dona pa so za gozdom, zalitim z naraslo vodo, šli po peščenih kozlih kozaki: Hristonja, Anikuška, Pantelej Prokofjevič, Stepan Asta-

hov in drugi. Na bajonetih, pri-trjenih na puške, so bingljale platnene vrečke s popotnjo, veter je odnašal stepne pesmi, otožne kakor vonj materine dušice, med kozaki se je vlekel slabčen pomenek . . . Šli so klavirno, zato pa siti, očejeni. Pred praznikom so jim žene in matere segrele vode, jim odmile k životu priraslo umazanijo in izčesale vojaške uši, udarjene na kri. Kaj bi ne živel doma, se ne crkljal? Pa ti je spet treba iti smrti naproti . . . In grede.

Samostojno podporno društvo

"LOŠKA DOLINA"

Uradniki za leto 1949:

Predsednik: Frank Baraga, 7702 Lockyear Ave. Podpredsednik: John Lekan. Tajnik: Frank Bavec, 1097 E. 66 St., HE 9183. Blagajnik: John J. Leskovec. Nadzorniki: John Lokar, Frank Turek in Anton Petkovšek. Zastopnik za klub društev SND: John Lekan. Zastopnika za Slovdome: John Holmes Ave.: John Znidaršič in George Marolt.

Redne seje se vrše vsako tretjo sredo v mesecu v Slov. nat. domu na St. Clair Ave.

WIDGOY'S PHOTO STUDIO

485 East 152nd St.

Se priporočamo za izdelavo vseh vrst slik po zmerni ceni. Odprto ob nedeljah.

Pri nas radevolje

PRIPRAVIMO ZDRAVILA ZA POSILJKE V JUGOSLAVIJO

Mandel Drug Co.

15702 WATERLOO RD.

DENARNE IN DRUGE

POŠILJATVE ZA STARI

KRAJ

Tvrška KOLLANDER

naznanja:

DA: pošilja denar v Jugoslavijo. Trst, Italijo in v vse druge države. Vsaka pošiljatev je jamčena.

DA: prodaja zaboje za pošiljanje blaga ali živih v staro domovino.

DA: prevzema zavitke od tukajšnjih rojakov in iste točno odpremlja na naslovnik.

DA: sprejema naročila za moko in druge že pripravljene zavitke za Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo in Nemčijo.

DA: prodaja karte za potovanje v stari kraj in od tam sem.

DA: prodaja AMERICAN EXPRESS Travel čke in denarne nakaznice za uporabo v naših državah.

DA: opravlja Notarske posle.

KADAR torej rabite postrežbe v gori navedenih slučajih, se obrnite na zanesljivo in dobro znano tvrdko.

August Kollander

V Slovenskem narodnem domu,

6419 ST. CLAIR AVE.,

Cleveland 3, Ohio

Rojaki v Kanadi tudi lahko pošljejo denarna in druga naročila potom naše tvrdke.

Pokličite: ENdicott 0718

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

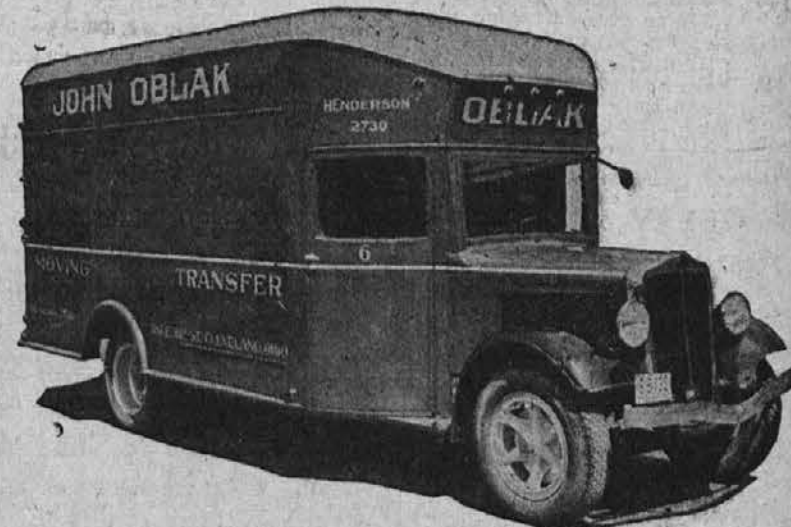
preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENDicott 0718

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličite vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St.

HE 2730

V BLAG SPOMIN

12. obletnice prerane smrti
naše ljubljene hčerke in
sestrice

1. obletnice prezgodnje smrti
predragega soproga in
očeta

1928

Eleanore Colarič

1937

1889

Anton Colarič

1948

V tišem grobu tam počivata in večno, smrtno spanje snivata, ne mile prošnje, ne solze, Vaju s tega sna več ne zbude.

Kako pozabit to gomilo, kjer dobra Vajina spita srca, ki nam brezmejno vdana bila sta ves čas do zadnjega dne?

ŽALUJOČI OSTALI:

ZOFIJA-soproga-mati

BENJAMIN, sin-brat

SOPHIE, hči-sestra